

VISI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Presuda br. I Pž_1164/79-2
od 25.IX 1979.

Vijeće: Lida Horvat-Mandić, Danijel Gamberger,
prof.dr Branko Jakaša

Prometna nesreća na cesti - Naknada štete - Kod naknade štete treba ispitati da li je oštećeni mogao popravak, koji je inače trajao neuobičajeno dugo, vremenski skratiti - Od svote troškova nabave novih sredstava za ugradnju u oštećeni kamion ne oduzima se ništa iz naslova povećanja vrijednosti kamiona - Korisnik oštećenog kamiona ima pravo na naknadu troškova pogreba poginulog vozača samo ako su ti troškovi nužni ili uobičajeni - Štetu prouzročenu prometnom nesrećom snose korisnici vozila u omjeru svoje krivnje - Vozač kamiona, u sudaru hladnjače i kamiona s prikolicom koji je prouzročen pre-laskom vozila na lijevu stranu, kriv je za sudar 65% - Oštećeni ima pravo i na naknadu knjigovodstvene amortizacije vozila za vrijeme potrebno za popravak

Tužitelj je korisnik kamiona a tuženi su autosao-bračajno poduzeće i njegov osiguratelj. Tužitelj traži da mu tuženi nadoknade štetu koju je njegova hladnjača pre-trpjela u sudaru s tuženim kamionom s prikolicom.

Prvostepeni sud je obvezao oba tužena da tužitelju isplate dinara 113.339,45 i naknade mu trošak od dinara 6.429,75.

Oba tužena zajedničkom žalbom, podnijetom u roku, pobijaju presudu zbog svih razloga iz čl.353, st.1.ZPP-a i predlažu da se preinači na manji iznos ili ukine s pre-dmet ponovo dostavi prvostepenom sudu na rješavanje.

Tužitelj nije odgovorio na žalbu tuženih.

Viši privredni sud SR Hrvatske, kao drugostepeni sud, ispitao je pobijanu presudu u cijelosti, a u granica-ma razloga žalbe (čl.365, st.1. i 2. ZPP-a).

Predmet spora je naknada štete koju tužitelj traži s naslova odgovornosti prvotuženoga za štetne posljedice prometne nesreće od 21.II 1974. godine i drugotuženoga kao kao njegovog osiguravatelja.

Tužitelj je prvobitno istakao zahtjev za naknadu štete od dinara 426.343.- i to za nabavku novog vozila dinara 429.500.- i rashladnog uređaja dinara 122.131.-, te za šlepanje oštećenog vozila dinara 4.600.-, prijevoz poginulog vozača dinara 1.583,35 te za ostale troškove dinara 1.328,70 umanjujući zahtjev za spašene dijelove od dinara 90.000.- kao i 10% na ime amortizacije vrijednosti vozila. U toku parnice tužitelj je najprije povisio tužbeni zahtjev na dinara 769.580.-, da bi zatim tužbu preinačio tako da je odustao od dijela zahtjeva odnosno sveo ga na dinara 230.017,90 i to za troškove popravka vozila dinara 145.446.-, njegove amortizacije od dinara 76.453,55 te 8.118,35 dinara na ime ostalih troškova.

Oba tužena u odgovoru na tužbu otklonila su tvrdnju o punoj odgovornosti vozača prvotuženoga, a prigovorili su i visini zahtjeva. Protivili su se zahtjevu za amortizaciju posebno za tako dugo vrijeme stajanja vozila i njegovog popravka kao i traženju naknade troškova oko sahrane jer je porodica poginulog vozača tužitelja istakla zahtjev za naknadu tih troškova.

Prvostepeni sud usvojio je dio zahtjeva tužitelja od dinara 113.889,45 jer je utvrdio da troškovi popravka vozila prema računu poduzeća iznose dinara 145.466.-, da amortizacija za vrijeme trajanja popravka vozila od 22.V do 5.XII 1975. godine tj. za 193 dana prema nalazu vještaka po dinara 117,26 iznosi ukupno 22.631,20, kao i da se tužitelj izložio daljnjim troškovima od 8.117,37 dinara, što sve zajedno čini 175.214,57 dinara. S druge strane našao je da je došlo do sudara hladnjače tužitelja sa prikolicom prvotuženoga u času kada su oba vozila naglo skretala u desno od pravca kretanja odnosno da za nesreću odgovaraju vozači oba vozila (tužitelja i prvotuženoga). Ipak smatra da je veća odgovornost vozača vozila prvotuženoga koji je vozio većom brzinom i prikolicom, te je trebao voditi računa o činjenici da ona neće odmah slijediti trag vučnog vozila. Po slobodnoj ocjeni okolnosti nesreće smatra da je vozač vozila prvotuženoga pridonio nesreći sa 65% i u tom postotku dosudio dio utvrđene štete.

Oba tužena u zajedničkoj žalbi iznose da iz nalaza vještaka koji je obavio rekonstrukciju događaja proizlazi da se radi o krivnji oba vozača koja su prešla na lijevu stranu kolovoza, te iz tog izvode da su podjednako tj. 50% odgovorni za štetne posljedice sudara. Smatraju da je i visina štete previsoko utvrđena.

Posebno ističu da je u cijeni troškova popravka uključena zamjena dijelova koji nisu bili oštećeni u prometnoj nesreći, a da je trebalo imati u vidu da je zamjenom oštećenih dijelova s novim povećana vrijednost vozila u odnosu na njegovo prvobitno stanje. Glede dosudjene svote na ime amortizacije ponavljaju svoj ranije iznijeti stav da se radi o knjigovodstvenoj amortizaciji a ne o stvarnoj šteti na koju bi tužitelj imao pravo na naknadu. Osim toga smatraju da je tužitelj trebao voditi računa o tome da šteta bude što manja te da je popravak vozila umjesto 193 dana mogao trajati najduže 60 dana. Jednako ponavljaju i raniji prigovor da tužitelj nije bio u obvezi na sahranu svog vozača jer je to učinila njegova rodbina i s te osnove tražila naknadu.

Drugostepeni sud je žalbu uvažio i ukidajući prvostepenu presudu predmet vratio na ponovno raspravljanje iz slijedećih razloga:

Prvostepeni je sud ispitao sve za presudjenje stvari odlučne okolnosti štetnog događaja, te iz zapravo nespornih činjenica pravilno zaključio da postoji obostrana krivnja vozača koji su upravljali s oštećenom hladnjačom tužitelja odnosno kamiona s prikolicom prvotuženoga, te da je stoga svaki od njih odgovoran za štetu razmjerno stupnju svoje krivnje.

Jednako je tako pravilan stav prvostepenog suda da je veća krivnja a prema tome i odgovornost za štetu, vozača prvotuženoga s obzirom da je on upravljao kamionom s prikolicom te da je morao znati da prikolica kod promjene pravca vučnog vozila ne slijedi odmah njegov trag. Unatoč toga on je nizbrdo vozio povećanom brzinom tako da je upravo stoga neizbježno došlo do kontakta prikolice sa hladnjačom tužitelja. S obzirom na iznešene razloge sud prihvaća kao pravilan zaključak da je omjer odgovornosti 65% naprama 35% odnosno da je prvotuženi odgovoran za 65% štete koju je pretrpio tužitelj uslijed štetnog događaja o kojem je riječ, pa se i žalba u odnosu na razmjer odgovornosti ukazuje neosnovanom.

Prvostepeni sud međjutim nije pravilno utvrdio visinu naknade štete. Tuženi su u prvostepenom postupku stavili prigovor na visinu zahtjeva, dok su se zahtjevu za naknadu amortizacije i ostalih troškova, posebno u vezi sa sahranom postradalog tužiteljeva vozača, protivili u osnovi. S obzirom na te prigovore prvostepeni sud je bio dužan

kritički ocijeniti dokaze o visini štete uzimajući u obzir sve okolnosti i dosuditi naknadu do one svote kojom se situacija oštećenoga dovodi u okolnost u kojoj se nalazio prije nesreće. Tako nije bilo dovoljno samo prihvatiti zahtjev tužitelja za naknadu troškova popravka na temelju računa organizacije koja je obavila popravak i u kojem je navedena samo ukupna svota bez naznake podataka o utrošenom materijalu i obavljenim radovima odnosno bez specifikacije i dokumenata iz kojih bi se mogli vidjeti podaci koji su nužni i potrebni za uspoređivanje s podacima o opsegu štete odnosno potrebnih popravaka prema zapisniku o ustanovljenju oštećenja vozila, s obzirom da je upravo kod ovakve vrste radova moguće odstupanje u pravcu općeg poboljšanja vozila, neovisno o oštećenju, kojeg je trebalo otkloniti. Stoga tuženi osnovano traže da se utvrdi opseg i vrijednost radova koji su bili nužni za otklanjanje štete na samom vozilu. Ovaj sud međjutim ne prihvaća i zahtjev tuženih da je kod visine štete trebalo imati u vidu povećanje vrijednosti vozila nakon popravka u odnosu na stanje prije nastale štete, jer je zamjena oštećenih dijelova u odnosu na njihov potpuni popravak jedini mogući način da se vozilo dovede u ranije vozno stanje. Popravak i ugradnja oštećenih dijelova jednakog stanja kao i prije štetnog događaja tehnički a ni praktično nije moguće, a kod zahtjeva za naknadu troškova za dovodjenje vozila u prvobitno vozno stanje, ne bi bilo opravdano oštećenom smanjiti svotu koju je morao platiti za popravak. Posebno to ne bi bilo opravdano s obzirom da je notorno da je općenito smanjena vrijednost oštećenog vozila.

Što se tiče zahtjeva za naknadu amortizacije hladnjače za vrijeme dok je ona zbog posljedica nesreće bila izvan upotrebe, na nju ne treba gledati isključivo kao knjigovodstvenu manipulaciju, već kao zakonom određenu obvezu na izdvajanje određene vrijednosti za obnovu korištenog sredstva rada. To što se ta sredstva izdvajaju i bez obzira na štetni događaj, te što ostaju oštećenom, ne znači da on ne trpi štetu jer za vrijeme dok se hladnjača nalazila izvan upotrebe nije ostvarivala prihod iz kojeg bi se izdvajala sredstva za amortizaciju, te ih je tužitelj morao izdvajati iz ostalih svojih prihoda. Dakle njegov ukupni prihod zbog oštećenja hladnjače je smanjen za onoliko koliko bi njome ostvario, tako da ono što je izdvajao za amortizaciju predstavlja izmaklu korist. U postupku je međjutim propušteno utvrditi koliko je umanjena tužiteljeva imovina s obzirom da se radi o šteti koja nastaje nakon

štetnog događaja, a oštećeni je svojim držanjem mogao utjecati na njezinu visinu. On je dakle morao nastojati da učini sve da ona bude što manja, te je bilo potrebno utvrditi da li je tužitelj stvarno izdvajao amortizaciju, a ako jest da li je i kroz koje vrijeme mogao obustaviti njeno izdvajanje s obzirom da hladnjaču nije koristio iz objektivnih razloga. Osim toga na visinu ove štete utječe svakako i trajanje popravka, pa s obzirom na njegovo inače neuobičajeno dugo trajanje (preko šest mjeseci) valjalo je ispitati da li je i koliko tužitelj mogao utjecati na njegovo skraćenje.

Zahtjev za naknadu preostalih troškova nije dovoljno obrazložen od strane tužitelja, pa stoga i nije moguće ocijeniti da li se radi o troškovima koje je on morao snositi, posebno troškove u vezi sahrane poginulog vozača, te da li su neovisno o izdacima porodice oni predstavljali uobičajene izdatke.

S obzirom na iznešeno u pogledu visine štete očito proizlazi da nisu utvrđene sve činjenice koje su odlučne da bi se mogla donijeti pravilna odluka. Stoga se utoliko žalba tuženoga ukazuje osnovanom, te ju je valjalo uvažiti i odlučiti kao u izreci (čl.370, st.1. ZPP-a).

U ponovljenom postupku prvostepeni će sud imajući u vidu iznešene stavove i sve što je ukazano u pogledu visine odštetnog zahtjeva, pozvati tužitelja da pruži još i dokaze o tome koje je radove na otklanjanju direktne štete na hladnjači platio servisu, da je amortizaciju stvarno izdvajao neovisno o tome što hladnjaču nije koristio iz objektivnih razloga, te da li i što je poduzimao da popravak bude što prije obavljen. Zatim pozvat će ga da obrazloži i ostale troškove čiju naknadu traži i pruži dokaze koji se ukažu potrebnim nakon izjašnjenja tuženoga.

Nakon brižljive ocjene navoda stranaka i izvedenih dokaza sud će prema utvrđenom činjeničnom stanju donijeti novu odluku o zahtjevu tužitelja.

L.H.-M.